

2. Моторигіна М. Г. Проблеми визначення моменту набуття підозрюваним статусу обвинуваченого / М. Г. Моторигіна // Вісник Харк. нац. унів. ім. В. Н. Каразіна. №1151. Серія «ПРАВО». - Випуск №19, 2015.

3. Кримінальний процес : підручник / Ю. М. Грошевий, В. Я. Тацій, А.Р. Туман та ін.; за ред. В.Я. Тація, Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної, О.Г.Шило. - Х. : Пр; 2013.- 824 с.

4. Кримінальний процес [текст]: підручник / за заг. ред. В. В. Коваленка, Л. Д. Удалової, Д.П. Письменного. - К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 544с.

5. Лисиченко В.К. Проблеми новації чинного кримінально-процесуального законодавства України та етапи його розвитку / В.К. Лисиченко // Концепція розвитку законодавства України: Матеріали науково-практичної конференції.– К., 1996.– С. 84.

6. Конституція України: чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 5 лют. 2016 р.: (ОФЦ. ТЕКСТ.). – К.: Паливода А.В., 2016. – 64 с.

Совтис Л.І.

*студентка III курсу юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету*

*Науковий керівник: к. ю. н., доцент, зав. кафедри
кримінального права та процесу ТНЕУ
Рогатинська Н.З.*

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ОРГАНІВ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Досудове розслідування — це одна із найважливіших стадій кримінального процесу, сутність якої полягає в тому, що уповноваженими на те посадовими особами та органами держави у відповідних формах здійснюється суворо регламентована законом діяльність, спрямована на досягнення мети кримінального судочинства.

Слідство називається досудовим тому що при його провадженні не вирішується питання про винуватість особи, яку притягнуто до кримінальної відповідальності. Воно передує судовому слідству, яке проводить суд. Винуватим у вчиненні злочину може визнати тільки суд, але це не зменшує значення досудового слідства. Його якість і повнота є передумовою та необхідною складовою успішного розгляду справи судом. Якщо ця умова порушується і неповнота досудового слідства не може бути усунута у суді, то справа повертається судом для провадження додаткового розслідування.

На сьогодні дослідженням даної теми займалися такі вчені, як: Б.В. Асрієва, В.П. Ашитка, О.М. Бандурки, О.В. Бауліна, В.Н. Батищева, А.А. Вдасова, Ю.М. Грошевого, А.Я. Дубинського, О.М. Ларіна, В.Т. Маляренка, О.Р. Михайленка, В.Т. Нора, Д.П. Письменного, М.А. Погорецького, Р.Ю. Савонюка, М.Є. Шумила, О.О. Юхно та ін.

Метою досудового розслідування можна вважати встановлення підстав, достатніх для розгляду судом матеріалів кримінального провадження стосовно конкретної особи.

У юридичній енциклопедії під правовим статусом розуміється сукупність прав та обов'язків фізичних і юридичних осіб, що в Україні передбачено Конституцією України, законами та іншими нормативно правовими актами, міжнародними договорами, ратифікованими Верховною радою України [3, с. 44].

Правовий статус є комплексною категорією. Його зміст становлять певні елементи. Одні вчені у складі правового статусу виокремлюють права, свободи, обов'язки та відповідальність [4, с. 263]. А.М.Колодій пропонує досить широкий перелік, виокремлюючи такі елементи правового статусу: статусні правові норми і правові відносини; суб'єктивні права; свободи і юридичні обов'язки; громадянство; правові принципи і юридичні гарантії; законні інтереси; правосуб'єктність; юридична відповідальність [1, с.129].

Незважаючи на різноманіття думок щодо складових правового статусу, більшість вчених погоджується, що в основі правового статусу лежать права та обов'язки відповідного суб'єкта.

На нашу думку, основою правового статусу органів досудового розслідування є його права, які не можуть бути реалізовані без таких елементів як обов'язковість і відповідальність, що реалізується у зв'язку з невиконанням певних обов'язків.

Обов'язком слідчого, прокурора є невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення ним з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, зобов'язаний внести відповідні відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань та розпочати розслідування. Слідчий, який здійснюватиме досудове розслідування, визначається керівником органу досудового розслідування.

Досудове розслідування розпочинається з моменту внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань. Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення затверджуються Генеральною прокуратурою України за погодженням з Міністерством внутрішніх справ України, Службою безпеки України, органом, що здійснює контроль за додержанням податкового законодавства. Здійснення досудового розслідування до внесення відомостей до реєстру або без такого внесення не допускається і тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

На сьогодні досудове розслідування полягає в діяльності уповноважених осіб, що здійснюється під наглядом прокурора й контролем слідчого судді щодо збирання, перевірки й оцінки доказів з метою встановлення обставин кримінального правопорушення; осіб, які його скоїли; характеру й розміру збитків, завданих злочином; виявлення та усунення обставин, що сприяли вчиненню злочину. Значення цієї стадії полягає в підготовці кримінального провадження для розгляду в суді, тобто для забезпечення належного здійснення правосуддя.

Називаючи розслідування "досудовим", законодавець тим самим вказує на його співвідношення з основною частиною судового розгляду - судовим слідством. Досудове розслідування передуює провадженню в суді і має забезпечити

його успішне проведення, однак його не можна розглядати лише як стадію, провадження якої здійснюється до суду і для суду.

Ця стадія має особливості, що свідчать про її самостійний характер, зокрема:

1) має свої самостійні завдання, які впливають із загальних завдань кримінального провадження (ст. 2 КПК України) [2];

2) чітко окреслені межі в системі кримінального процесу – з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань до винесення рішення, яким завершується провадження розслідування (в деяких випадках кримінальне провадження вирішує по суті, коли провадження в ньому закривається за наявності для того законних підстав);

3) зміст та процесуальну форму;

4) характеризується колом суб'єктів, які беруть у ній участь;

5) характеризується колом специфічних рішень, що можуть бути прийняті після закінчення досудового розслідування: закриття кримінального провадження, звернення прокурора до суду з клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності, або звернення прокурора до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів виховного характеру або клопотанням про застосування примусових заходів медичного характеру.

Досудове розслідування є основною формою досудової підготовки матеріалів кримінального провадження, яке здійснюється у формі дізнання та досудового слідства.

Дізнання - це одна з форм досудового розслідування, врегульована кримінальним процесуальним законодавством діяльність слідчого, співробітників інших підрозділів органів внутрішніх справ, органів безпеки, органів, які здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства, і полягає в провадженні досудового розслідування кримінальних проступків з метою досягнення завдань кримінального судочинства.

Для досудового розслідування кримінальних проступків дозволяється виконувати всі слідчі (розшукові) дії, передбачені КПК України, окрім негласних слідчих (розшукових) дій.

Слідчий зобов'язаний у найкоротший строк після повідомлення особі про підозру подати на затвердження прокурору один із зазначених процесуальних документів:

1) проект рішення про закриття кримінального провадження;

2) проект клопотання про звільнення особи від кримінальної відповідальності;

3) обвинувальний акт, клопотання про застосування примусових заходів виховного характеру або клопотання про застосування примусових заходів медичного характеру;

4) клопотання про продовження строку досудового розслідування з підстав, передбачених КПК України.

За необхідності прокурор має право самостійно оформити зазначені вище процесуальні документи.

Прокурор зобов'язаний здійснити одну з таких дій: прийняти рішення про закриття кримінального провадження; звернутися до суду з клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності; звернутися до суду з

обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру; подати клопотання про продовження строку досудового розслідування з підстав, передбачених цим Кодексом.

Досудове розслідування забезпечує максимальні гарантії встановлення істини та реалізацію прав учасників процесу. Воно провадиться у всіх кримінальних провадженнях, за винятком проваджень щодо кримінальних проступків. Таким чином, законодавець віддає перевагу в розслідуванні органам досудового слідства слідчим, розслідування для яких - це основна форма діяльності.

Отже, виконання завдань кримінального провадження та досягнення мети кримінального судочинства неможливе без належної організації та функціонування системи органів досудового розслідування в Україні. У зв'язку із цим на орган досудового розслідування кримінальний процесуальний закон покладає обов'язок застосовувати всі передбачені заходи для забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Колодій А.М. Права свободи і обов'язки громадянина в Україні : [підручник] / А.М. Колодій, А.Ю.Олійник – К : Правова єдність, 2008.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012р. 4651-VI (Редакція від 03.08.2017)// Відомості Верховної Ради України – 2013- № 9-10, № 11-12, № 13- ст.88.
3. Скакун О.Ф. Теорія держави і права (Енциклопедичний курс) : [підручник] / О.Ф. Скакун. – Х : Еспада, 2006 – 776с.
4. Шемчушенко Ю.С Правовий статус / Ю.С. Шемчушенко, Н.М. Пархоменко //Юридична енциклопедія :в 6.т/[редкол. : Ю.С. Шемчушенко (голова) та ін.]. – К.: Укр.енцикл., 2003- Т.5.

Харченко Д.А.
магістр юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету
Науковий керівник: *к.ю.н., доцент кафедри*
кримінального права та процесу ТНЕУ
Чудик Н.О.

КВАЛІФІКУЮЧІ ОЗНАКИ ЗЛОЧИНІВ ПОТИ ПРАВОСУДДЯ, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ СВІДКАМИ, ЕКСПЕРТАМИ, ПЕРЕКЛАДАЧАМИ АБО ЩОДО НИХ

Кваліфікуючі ознаки визначаються як передбачені законом характерні для частини злочинів певного виду істотні обставини, які відображають типовий, але значно змінений (порівняно з основним складом злочину) ступінь суспільної небезпечності діяння й особи винного і впливають на законодавчу оцінку (кваліфікацію) вчиненого й міру відповідальності.